

שיעור באמנות

Art History Study

רות קסטנבאום בן-דב

Ruth Kestenbaum Ben-Dov

דורון וולף

Doron Wolf

מארק יאשאייב

Mark Yashaev

נורית גור לביא (קרני)

Nurit Gur Lavy (Karni)

אוצרת: מיכל שכנאי יעקבי

Curator: Michal Shachnai Yacobi

13.11.17 - 9.9.17

שיח גלריה:

שישי 20.10 בשעה 10:30

Gallery Talk:

fri. 20.10 at 10:30

נורית גור לביא (קרני)

אינפנטה, חימר, 2016, 40/30/50

הגלריה לאמנות במרכז ההנצחה | רח' המגדל קרית טבעון | 04-9835506
התערוכות בחסות האגף לאמנות פלסטית, משרד התרבות והספורט

עבודותיהם של רבי האמנים - "המייסטרס", מהוות, מזה דורות, מקורות השראה לאמנים רבים. לרוב מוצפנים מקורות השראה אלה בסטודיו, מעשירים את האמנים בטכניקות, קומפוזיציות, משיכות מכחול, צבעוניות, סמלים ועוד..

בתערוכה הנוכחית מנהלים האמנים דיאלוג פומבי עם יצירות מכוננות בתולדות האמנות והציור - יצירות מופת שהפכו, עם חלוף השנים, לנצחיות ולעמודי תווך בתרבות המערבית. בפעולת הציטוט ליצירות העבר אין האמנים מבקשים, בהכרח, לטעון את היצירות המצוטטות בפרשנות חדשה, או להוציאן מן ההקשר, אלא בעיקר לייצר מפגשים מסוגים שונים: מפגשים בין ציור לצילום ולפיסול, מפגשים בין הנשגב והתרבותי לבין היומיומי והדל, ובין הנצחי לבין החולף.

בין היתר נבחנים בתערוכה אופני צריכת האמנות בעידן העכשווי והדיגיטלי - אמנות שאנו צורכים דרך צגי מחשב וטלפונים ניידים, רפרודוקציות ומגזינים. שאלת המקור מול ההעתק עולה כאן: האם המקור חשוב? האם ההילה של יצירת האמנות המקורית נשמרת בתוך הרפרודוקציות או במחשב? בתערוכה הנוכחית ההילה נוצרת מסיטואציית ההתבוננות - מעצם מבטם של הצלם, והצייר, שמאירים את האובייקט בחשיכה.

סדרת הציורים, "שעור בתולדות האמנות" של **רות קסטנבאום בן-דב**, מציגה מפגש שכזה בין ציור ריאליסטי, מתוך התבוננות עם דימויים מן ההיסטוריה של הציור. "ההשראה הראשונית לסדרה", מספרת האמנית, "הייתה המראה של הציור המוקרן, הזוהר, בתוך החושך של אולם ההרצאות. משם התפתחה הסדרה למסע אל עבר תולדות האמנות שלי, כלומר אל הציורים המלווים את חיי".

בחלק מן הציורים מופיעים סימני חצים, כגון אלה המורים על "בטל" ו"רענן" במחשב. הם מזכירים לנו את ההבדל הגדול שבין אפשרות החזרה אחורה או המחיקה בלחיצת כפתור, לבין המסע הארוך שמחייבת מלאכת הציור, וכמוה החיים עצמם, שבהם כל פעולה או מעשה משאיר רושם, יוצר שכבה.

בעבודותיה של בן-דב נוכחת שאלת מקום הציור

בעידן הדיגיטלי, כאשר באמצעות החומריות של צבע השמן היא מנסה לייצר את הדימוי הממוחשב, העשוי אור נטול חומר. כך ציוריה נוגעים באופן סמוי ביחס שבין חומר לרוח.

היבט האור משמעותי בעבודות אלה: בכולם נובע האור מן הציור המוצג על צג המחשב או בהקרנה. זהו אור כמעט רוחני, שאולי מחבר בין העיסוק שלה באמנות לבין עיסוקה באמונה ובנשגב.

ציורי השמן של **דורון וולף** אינם מתמסרים למבט: הם דורשים מן הצופה להשתהות ולהתעמק על-מנת לפענח את החלל המוצג בהם. מערך החפצים בציור נראה אקראי וחסר עקרון מארגן - מעין תיעוד של מבט חולף, **snapshot**, אשר חושף ומציג את מה שהושאר על שולחן הסטודיו בהיסח הדעת. זהו מערך אקראי, אך סמלי ומכוון, המזכיר את דימויי ה'טבע דומם' בציור הקלאסי, וייצוגים של וואניטאס.

ציוריו של וולף גדושים בהשתקפויות ובציטוטים אשר מערבים גבוה ונמוך, ומערערים על רעיון המקוריות של הציור. כל הדימויים נבחרו בקפידה, מתוך צילומי סנפשוט שצילם בסטודיו, או שמצא באינטרנט, אותם חיבר לקומפוזיציה אחת. הציורים מצוירים בצבעי שמן, בפרקטיקה שדורשת, מעצם אופייה, התבוננות ועבודה איטית וממושכת. השילוב שבין הדימוי המצולם לבין תהליך הציור מגלם את המתח בין הרגעי והחולף לבין ההתבוננות הממושכת, בין תנועה מהירה ותזזיתית, הנתפסת בצילום, לבין המבט והפעולה המשתהה והאינטימית של מלאכת הציור. ברבות מהיצירות בסדרה מופיע על המראה נקודת אור לבנה, אשר מסמנת את הצייר או את הצלם. הבזק אור הפלאש הוא כתם לבן על גבי ציור, אשר בו בזמן גם חוסם את הראיה וגם מנציח את רגע הצילום.

דימוי מרכזי המופיע בציוריו של וולף היא המראה, אשר נמצאת גם בחלק מן העבודות המצוטטות: **Las Meninas**, נישואי ארנולפיני, ו-**Venus at her Mirror**. ההשתקפויות של חלקים מעבודות אלו במראה יוצרות שרשור אינסופי של הדימוי, ובכך מעלות שאלות לגבי מקור והעתק.

גם תצלומיו של **מארק יאשאייב** מכילים תערובת של שגרת יום-יום ותרבות נשגבת. פעולת הצילום

שלו כפולה: היא כוללת מיצב, צילום, הדפסה, הצבה של ההדפס בסטודיו וצילום נוסף של הסט המצולם. יאשאייב בונה בחלל הסטודיו, מחומרים זולים, פשוטים, מיצבים גדולים ותפאורות, שאותם הוא מצלם. תחושת הארעיות הופכת אצלו לשיטתיות מנוהלת בקפידה.

לאורך יצירתו הוא מקיים קשר מתמיד עם עולם הציור והפיסול הקלאסי והמודרניסטי. הוא בוחן דימויים מתוך ההיסטוריה של האמנות, משמר ומתעד אותה, כשהוא יוצר הומאז'ים לתקופות ולסגנונות האהובים עליו. גם הוא מתייחס בצילומיו למסורות ציוריות רבות שנים של טבע דומם, כוואניטס. רבות מדמויותיו של יאשאייב מחקות תנוחות קלאסיות - הן בעירום האידילי והן ביציבה ובהעמדת הגוף בחלל, אך כאן הן מנותקות ממשמעות תרבותית סמלית.

מארק יאשאייב, אשר עלה מאזרביג'אן בגיל תשע, ינק את האסתטיקה האירופאית הקלאסית מעיר הולדתו, באקו. על כך מעיד האמן: "להרגשתי אסתטיקה בארץ היא מילה גסה, במיוחד בתחום האמנות... לעולים שהגיעו, מבריה"מ לשעבר, יש מטען אסתטי שונה לגמרי... אני מרגיש שעדיין לא פרקתי את המזוודות פה, התחושה היא של זמניות."

לצד תחושה של זמניות וארעיות העולה מצילומיו, מבקש יאשאייב לייצר כאן מפגש בין היופי הקלאסי, שאותו ינק מילדותו, לבין דלות החומר הישראלית.

עבודותיה של **נורית גור לביא (קרני)** שוברות בתערוכה את מעגלי הציטוט של צילום - ציור - צילום. היא מייצרת כאן פעולה שונה. בעוד השאר מצטטים יצירות שלמות כסוג של רִדִּי מִייד, היא בוחרת בדמות אחת מתוך ציור - הנסיכה מרגריטה, מתוך ציורו הידוע של הצייר הספרדי בן המאה ה-17, דיאגו ולסקז - "לאס מאנינס". הציור, שאוזכר גם בציוריהם של רות קסטנבאום בן-דב ושל דורון וולף, הוא אחד מן הציורים מרובי המחוות (הומאז'ים) בשדה האמנות. הציור מתאר את ביקורה של הנסיכה (אינפנטה) מרגריטה, בתו הבכורה של פליפה הרביעי, מלך ספרד, המגיעה לבקר, מוקפת בבנות-לווייתה, בסטודיו שבו מצייר וולסקז את הזוג המלכותי (הוריה).

נורית גור לביא מוציאה את הדמות מתוך הציור ומנסה להחיותה בתלת ממד. בעבודת חומר אקספרסיבית היא מפסלת את הנסיכה, שליוותה אותה מאז ילדותה, ועל כך היא מספרת: "כציירת אני אוהבת מאד ציור וציירים, פיסול ופסלים, ואוספת מהם השפעות... את וולאסקז אני אוהבת עוד מילדותי, מהספר שהורי קיבלו לחתונתם מן החיילים בצבא הבריטי. הספר היה כרוך בבד אפור. כל הצילומים היו בשחור-לבן, מלבד צילום של האינפנטה (הנסיכה) הקטנה, שהיינו מסתכלים עליה שוב ושוב... העיסוק שלי בפיסול הוא זרם צדדי של העשייה שלי, ומאפשר לי משחק במגרש לא מוכר. ובמגרש הזה יצאתי לבדוק ציור בפיסול - איך זה לפסל בעקבות הגדולים".

אם בציור, בצילום או בפיסול - כל האמנים המציגים בתערוכה מתנתקים לרגע מענייני היום, ואולי כסוג של אסקפיזם הם פונים למפגש עם היצירות שמלות את חייהם.

מיכל שכנאי יעקבי, ספטמבר 2017

גל עם נערה עם עגיל פנינה 2, שמן על בד, 50/53 ס"מ, 2013

רות קסטנבאום בן-דב

בעקבות ריברה, שמן על בד, 107/144 ס"מ, 2012

דורון וולף

Art now, שמן על בד, 75/130 ס"מ, 2014

נורית גור לביא (קרני)

מרגריטה שחורה, חימר, 35/30/40, 2016

מארק יאשאייב

ללא כותרת, צילום, 150/200 ס"מ, 2013

מארק יאשאייב, דיוקן עצמי, צילום, 150/175 ס"מ, 2017

ספריה
ומרכז הנצחה
בקריית טבעון בע"מ

גלריה מרכז ההנצחה לאמנות ישראלית, רח' המגדל 2, קריית טבעון | 04-9835506
שעות הפתיחה: א'-ה' 8:00-13:00, 16:00-19:00 | יום ו' 8:00-12:00 | שבת 11:00-13:00

art gallery at the memorial center tivon, hamigdal st. kiryat tivon | tel 04-9835506
opening hours: sun-ths 8:00-13:00, 16:00-19:00 | fri 8:00-12:00 | sat 11:00-13:00
www.tivon-lib.co.il | office@tivon-lib.co.il